

ปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3*

พนัส ภิรมย์รักษ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน และ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 608 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ซึ่งใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแล้วทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยทางการบริหาร และการบริหารจัดการหลักสูตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหาร และการบริหารจัดการหลักสูตรจำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงกับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยทางการบริหารซึ่งเป็นตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด มี 4 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_1) ปัจจัยด้านบุคลากร (X_2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (X_3) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (X_4) สามารถพยากรณ์การบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .905 มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 81.90 สร้างสมการพยากรณ์การบริหารจัดการหลักสูตรได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = .357 + .542(X_1) + .275(X_2) + .149(X_3) - .058(X_4)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Y} = .577(ZX_1) + .316(ZX_2) + .147(ZX_3) - .067(ZX_4)$

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร การบริหารจัดการหลักสูตร

* ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

** นักศึกษาปริญญาโท

Administrative Factors Related to Curriculum Management of Primary Schools Under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3*

Panus Piromrug**

Abstract

The objectives of this research were to (1) study and compare administrative factors and curriculum management of primary schools in Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3, classified by status of school administrator, chief of academic division and teacher and, (2) study relationships between the administrative factors and curriculum management. The sample comprised 608 school administrators, chief of academic division and teachers. The sample size derived using the table of Krejcie and Morgan. The school units were using in this random with multi-stage stratified random sampling. The research instrument was a rating scale questionnaire with the reliability of 0.97. The data were analyzed for percentage, mean, standard deviation, One-way ANOVA, Scheffe's Method, Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research results revealed that: (1) The administrative factors and curriculum management were at a high level. (2) The comparing results of the administrative factors and curriculum management was statistically significant difference at .01 level and, (3) administrative factors were in highly positive correlation with curriculum management at the .01 level. The administrative factors which all predictor variables are; leadership (X_1), personnel (X_2), motivation (X_3), and participatory (X_4), that predictive curriculum management have statistically significant at the .01 level, with a multiple correlation coefficient was 0.905 and a power of prediction was 81.90 percent. Prediction equations derived from the curriculum management were as follows: Regression equation in the form of raw scores: $\hat{Y} = .357 + .542(X_1) + .275(X_2) + .149(X_3) - .058(X_4)$ and Regression equation in the form of standard scores: $\hat{Y} = .577(ZX_1) + .316(ZX_2) + .147(ZX_3) - .067(ZX_4)$

Key words: Administrative Factors; Curriculum Management.

* Part of Thesis for the Master Degree of Education in Educational Administration Program, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

** Graduate Student.

บทนำ

การจัดการศึกษาของชาติไม่ว่าระดับใด มุ่งพัฒนาคนในชาติให้มีลักษณะและศักยภาพที่เหมาะสมกับความต้องการของสังคมทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยมีหลักสูตรเป็นเสมือนพิมพ์เขียวในการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาคนไปสู่จุดหมายที่ต้องการ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ดังคำกล่าวของ คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา ที่ให้แนวคิดและทัศนะเกี่ยวกับหลักสูตรว่า “หลักสูตรคือหัวใจของการเรียนการสอนทั้งหมด โดยการเริ่มจากการกำหนดความหวังร่วมกันว่าเราต้องการให้เด็กเมื่อจบไปจากโรงเรียนหรือจบไปแต่ละช่วงชั้นนั้นมีความรู้ความสามารถ มีนิสัยใจคอเป็นอย่างไร เมื่อกำหนดได้อย่างนั้นแล้ว ก็นำมาถึงว่าเราจะจัดการเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน แล้วก็อาจจะเชื่อมโยงไปถึงบ้านและชุมชนด้วยว่าทำอะไรจึงจะเชื่อมกันในเด็กให้มีคุณลักษณะ คุณสมบัติดังกล่าวได้...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรคือหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพราะถ้าหากไม่มีหลักสูตรแล้วก็ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ โดยเฉพาะหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

การบริหารจัดการหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จนั้นเป็นเรื่องที่ยาก เพราะนั่นหมายถึงคุณภาพของผู้เรียนที่เก่ง ดี และมีความสุข จากสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรที่ผ่านมา คุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ จะเห็นได้จากการทดสอบในแต่ละระดับ ทั้งระดับชาติ ระดับสถานศึกษา จนถึงระดับชั้นเรียน คุณภาพของผู้เรียนยังต่ำกว่าเกณฑ์ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าการบริหารจัดการหลักสูตรก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง ดังนั้น สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในการจัดการศึกษา จะต้องบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคล

สำคัญที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ กล้าตัดสินใจ สามารถบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า มีการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเห็นความสำคัญของหลักสูตรซึ่งลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าวจะช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิผล (Caldwell & Splinks อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2553)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ว่าเป็นอย่างไร และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในการที่จะวางแผนปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำความรู้ที่ได้ไปส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยในการบริหารหลักสูตรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหาร และการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหาร และการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,221 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 608 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 152 คน หัวหน้างานวิชาการ 152 คนและครูผู้สอน 304 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนโรงเรียน โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 152 โรงเรียน (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2554) จากนั้นกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 2 คน แล้วใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้อำเภอเป็นชั้น

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร 4 ด้าน 60 ข้อ และตอนที่ 3 เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3 ด้าน 60 ข้อ รวมคำถามทั้งหมด 120 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.97

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ช่วงเดือน ธันวาคม 2556 ถึงเดือนมกราคม 2557 โดยขอความอนุเคราะห์และส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมแบบสอบถามคืนภายใน 30 วัน โดยได้รับแบบสอบถามทั้งหมด

จำนวน 150 โรงเรียน แยกเป็นชุดได้ทั้งหมด 600 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.68

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปัจจัยทางการบริหาร โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (4.14 ± 0.40) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือปัจจัยด้านแรงจูงใจ (4.31 ± 0.41) รองลงมาคือปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและปัจจัยด้านภาวะผู้นำซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (4.11 ± 0.45) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือปัจจัยด้านบุคลากร (4.03 ± 0.48) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายการศึกษาของรัฐบาลในปัจจุบันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเคลื่อนย้ายคน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสารและความรู้ อย่างเสรี ซึ่งได้กำหนดหลักการ กรอบแนวการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง บนฐานของ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งตามหลักการและกรอบแนวคิดต้องการเน้นการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ครู หลักสูตร สถานศึกษา และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ (สมเดช สีแสง, 2553) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญถิ่น ภูตินทราย (2551) ที่ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูหัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (4.09 ± 0.42) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการจัดทำหลักสูตร (4.21 ± 0.38) รองลงมาคือด้านการส่งเสริมสนับสนุน (4.08 ± 0.45) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการกำกับดูแลคุณภาพ (3.99 ± 0.52) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ได้จัดการอบรม ประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้กับผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการให้ความสำคัญด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ได้สนับสนุนด้านเอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ แนวการบริหารจัดการหลักสูตร แนวการจัดการเรียนรู้และแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการ

เรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถรับผิดชอบและทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ประกอบกับทุกโรงเรียนได้ผ่านการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มาเป็นเวลานานหลายปี ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สนับสนุนให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความชำนาญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับศิริพร วัชรียา(2553) ที่พบว่าการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม มีสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมุติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนกับหัวหน้างานวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นที่สูงกว่าหัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก บทบาทหน้าที่ ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนนั้นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของมาลินี หมั่นไวย (2553) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนนาร่อง จำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่ง ประสิทธิภาพการทำงานและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นโดยรวมและ

รายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงด้านการกำกับดูแลคุณภาพที่ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ได้รับการอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีความเห็นโดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างจากผู้บริหารและครูที่ไม่ได้รับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียงด้านการกำกับดูแลคุณภาพด้านเดียวที่ผู้บริหารและครูทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคู่ของหัวหน้างานวิชาการกับครูผู้สอนนั้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก หัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา นั้นก็คือครูผู้สอนที่รับหน้าที่เป็นหัวหน้างานวิชาการ หน้าที่หลักก็ยังคงเป็นการสอน จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า ปัจจัยทางการบริหารโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r=0.867$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิจิตร พรหมจรรย์ (2553) พบว่าปัจจัยการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงกับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ที่เป็นปัจจัยทางการบริหารทั้ง 4 ตัว มาพยากรณ์การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้วยเทคนิค Stepwise พบว่ารูปแบบของการพยากรณ์ที่สมบูรณ์ที่สุด คือมีปัจจัย

ด้านการมีส่วนร่วม (X_4) ปัจจัยด้านบุคลากร (X_2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ (X_3) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_1) เป็นตัวแปรพยากรณ์ร่วมกันทั้ง 4 ตัว ที่สามารถพยากรณ์ การบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .905 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .819 หรือมีอำนาจการพยากรณ์ตัวแปรตามร้อยละ 81.90 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ตัวแปรตาม เท่ากับ .179 โดยปัจจัยทางการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร และด้านแรงจูงใจ สัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำ สัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .357 + .542(X_1) + .275(X_2) + .149(X_3) - .058(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Y} = .577(ZX_1) + .316(ZX_2) + .147(ZX_3) - .067(ZX_4)$$

ซึ่งสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ และสามารถร่วมพยากรณ์ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อาจเนื่องมาจาก การบริหารจัดการหลักสูตรจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยเริ่มตั้งแต่การร่วมกันวางแผนงาน ร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมประเมินผล ร่วมปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์จากความสำเร็จของงาน การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิจิตร พรหมจรรย์ (2553) พบว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการบริหาร

จัดการหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมพยากรณ์การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนคอยให้กำลังใจบุคลากรในการทำงาน มีคำยกย่อง คำชมเชย คำตอบแทน ตลอดจนการแสดงความยินดีกับเพื่อนร่วมงานทุกครั้งที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีการส่งเสริมให้ครูได้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ แรงจูงใจดังกล่าวทำให้เพื่อนร่วมงานตั้งใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานทุกอย่างเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องงานวิจัยของพิจิตร พรหมจรรย์ (2553) พบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจ ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี

ปัจจัยด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมพยากรณ์ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อาจเนื่องมาจากกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร บุคลากรที่ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบาย ทิศทางการปฏิบัติงานของหลักสูตรสถานศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายต้องสามารถบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้เรียน และชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน จะต้องมีความตระหนักในหลักสูตรสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา เป็นผู้นำในการใช้หลักสูตรและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พิจิตร พรหมจรรย์ (2553) พบว่าปัจจัยด้านบุคลากรส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมพยากรณ์ การบริหารจัดการหลักสูตร

สถานศึกษา อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนเอาใจใส่ มองเห็นความสำคัญของหลักสูตรซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของงานวิชาการ เพราะเป็นหัวใจของการเรียนการสอนทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ผู้บริหารจึงได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร วางแผนการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีการประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและยังติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทำให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรนับว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธักษ์ แก้วในเมฆ (2550) ที่พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง

สรุป

ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือปัจจัยด้านบุคลากร การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือด้านการจัดทำหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร และการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่าผู้บริหารโรงเรียน กับหัวหน้างานวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ปัจจัยทางการบริหารโดยรวม มีความสัมพันธ์

ทางบวกกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวม และมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด สามารถร่วมพยากรณ์การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 81.90

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยการบริหารด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่และผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนา ด้านบุคลากรให้มากขึ้น จึงจะส่งผลให้การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตร

3. ความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาควรให้ความรู้ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และเน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรที่ตรงกันและสามารถบริหารจัดการหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ

4. ปัจจัยทางการบริหารสัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัย

ด้านการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก เพราะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้การบริหารหลักสูตรขับเคลื่อนไปได้ นอกจากนั้นควรใช้ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา ในบริบทที่ต่างกัน เช่น เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด หรือภาคอื่น ๆ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป

2. ควรมีการศึกษาตามความคิดเห็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนผู้นำชุมชน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

3. ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพจริง ตามบริบทของโรงเรียนให้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสมุทสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญถิ่น ภูตินทราย. (2551). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พิจิตร พรหมจรรย์. (2553). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

พิชิต ฤทธิ์เจริญ. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แฮส ออฟ เคอร์มิสท์.

พิทักษ์ แก้วโนเมฆ. (2550). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตรัง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มาลินี หมั่นไวย. (2553). การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนนำร่องตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). ผู้บริหารโรงเรียนสามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.

ศิริพร วังรียา. (2553). สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนครพนม.

สมเดช สีแสง. (2553). การพัฒนาวิทยฐานะของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาตามหลักเกณฑ์วิธีการใหม่. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *Curriculum Issues 2009*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานฯ.